СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 251. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 26. жовтня, 1929. VOL. XXXVII. No. 251. Jersey City, N. J., Saturday, October 26, 1929. THREE CENTS

ЛАБІСТИ БОРОНЯТЬ ПЛЯТФОРМИ ПАРТІЇ

ТАК ЗІЗНАЄ ОДИН З ЛАБІСТІВ, ОПРАВДУЮЧИ В ТОЙ СПОСІБ СВОЮ ДІЯЛЬНІСТЬ У ВАШИНГТОНІ В СПРАВІ ВИСОКОЇ ТАРИФИ.

ВАШИНГТОН, 25. жовтня. — Сенатський слідчий комітет, котрий займається слідством у справі діяльности лабістів, переслухав учора Джозефа Р. Ґрундія, президента Пенсилвенійського Товариства Промисловців.

Ґрунді признався, що перебуває вже довший час у Вашингтоні та що вже видав $20,000 з власної кишені на те, щоби зібрати потрібні матеріяли, які вказувалиб на потребу підвищення цла на довіз товарів з чужих країв. Він заявив, що хоче доказати, що ту підвишку оплачують чужі краї, а американський консумент на тім нічого не тратить. Ґрунді додав, що він змушений вести таку пропаґанду разом з многими иншими, бо в сенаті є богато сенаторів, а між ними навіть такі як сенатор Бора, котрі забувають на плятформу републиканської партії, яка заповіла при виборах, що буде обстоювати охоронну тарифу. А й нарід заявився за високими цлами, бо інакше був би вибрав президентом Смита, а не Гувера.

У відповіди на ті заміти пояснено Ґрундієви, що він повинен мати довіре до проводу партії й до конґресу, які вже самі подбають, щоби було ухвалене в конґресі те, що є для краю пожиточним.

БІРЖЕВА КАТАСТРОФА.

НЕБУВАЛИЙ ДОСІ ПЕРЕПОЛОХ, ЯКОГО СВІДКОМ БУЛА ВЧОРА БІРЖА, ПРИНІС НОВІ БІЛІОНОВІ СТРАТИ І НОВІ БАНКРОТСТВА БІРЖЕВИХ СПЕКУЛЯНТІВ. БАНКИ ПРИПИНИЛИ ВКІНЦІ КАТАСТРОФУ. ВСІ ЗНАВЦІ ТВЕРДЯТЬ, ЩО ТА ПАНІКА НЕ МАЄ НІЯКОГО РОЗУМНОГО ОПРАВДАННЯ.

НЮ ЙОРК, 25. жовтня. — На нюйорській біржі счинився вчора такий переполох, якого не знають дотеперішні аннали біржі. За один день продано 12,894,650 шерів. Досі годі було обчислити, яка велика була втрата. Одне тільки певне, що втрати виносять біліони долярів.

Пополудні скликали найбільші банкові фірми нараду, наслідком якої кинули на ринок грубі капітали, купуючи все, що тільки було виставлене на продаж. Це успокоїло публику, яка кинулася в переполосі до продажі шерів. Бо було дійшло до того, що були тисячі охочих до продажі, а купців не було. Це спричинило саме паніку. Доперва банки успокоїли продавців.

Брокерські фірми оголосили вечером заяви, взиваючи своїх клієнтів до спокою та зазначуючи, що папери попадали так низько, що вже тепер нема чого боятися.

Знову вашингтонський уряд не уважав за вказане мішатися до подій на біржі, бо не привязує до них більшого значіння. Уряд є тої думки, що економічні відносини краю здорові.

ЗАТОПИВСЯ ПОРОМ З 57 ЛЮДЬМИ.

ДОСІ ЗНАЙШЛИ ТІЛЬКИ КІЛЬКА ТРУПІВ, ЩО ПЛАВАЛИ ПО ОЗЕРІ.

ШИКАГО, 25. жовтня. — Вже можна певно сказати, що в Мишиґенськім озері затонув підчас останньої страшної бурі пором, який плив з Милвокі. На поромі було разом з обслугою 57 людей. Досі нема ніяких познак, щоби хтонебудь з тих нещасних жертв виратувався. Навпаки, знайдено кілька трупів, котрі плавали в ріжних сторонах по озері, а котрі мали на собі ратункові пояси з назвою порома.

З дальших донесень виходить, що буря потягнула за собою ще богато инших жертв, бо затонули инші, поменші лодки.

РАДИТИМУТЬ ЦІЛУ НІЧ.

ДОСІ РАДИЛИ 11 І ПІВ ГОДИНИ В СПРАВІ ХАБАРНИЦТВА ФОЛА Й НЕ ПРИЙШЛИ ДО НІЯКОГО ЗАКЛЮЧЕННЯ.

ВАШИНГТОН, 25. жовтня. — Присяжні судді мають видати ореченя щодо того, чи бувший секретар Фол провинився, коли взяв від нафтового маґната Догенія $100,000, а потім винаняв йому державні нафтові поля.

Суддя Гиц представив суддям хід справи і пояснив їм, що це значить хабар.

Судді радили від години 11.30 перед полуднем до 11 години вночі, але нічого не врадили. Потім їх замкнено в салі нарад, в якій останутъ до 10 години рано, коли то покличе їх суддя до видання ореченя.

ЗАРОБОК СТЕЙТУ НА СПЕКУЛЯНТАХ.

ОЛБАНІ, 25. жовтня. — Зприводу паніки на нюйорській біржі й великого обороту шерами, заробив стейт за вчорашній день титулом податку $350,000.

ПАНІКА НА БІРЖІ В ШИКАГО.

ШИКАГО, 25. жовтня. — Шикаговська збіжева біржа не памятає такого пекла, яке довелося їй учора переживати. За один день продано 1,200,000 шерів. Ціна на збіже спала за той один день на 5 центів на бушль.

ПРЕЗИДЕНТ У БІЛІМ ДОМІ.

ВИСИЛАЄ ТЕЛЕҐРАМУ ЗПРИВОДУ НЕЩАСЛИВОГО ВИПАДКУ ПРИ ЙОГО ВИТАННЮ.

ВАШИНГТОН, 25 жовтня. — Президент Гувер повернув задоволений зі своеї пятидневної подорожі. Та одно його засмутило. Ото донесли йому, що помер молодий жовнір Роберт Ірл, котрий стріляв на честь президента. Передчасна експльозія довела до смерти Ірла й покалічила кількох його товаришів. Президент вислав родичам Ірла і ґовернорови стейту Індіяна телеграми з виразом глибокого жалю по причині того трагічного випадку.

ТЯЖКО ПОБИТО СТРАЙКОЛОМА ВІКНОЧИСТА.

Нюйорська юнія вікночистів оголосила страйк, домагаючись підвищення платні на 10%, пятиденного тижня праці й ліпшого забезпечення умов праці, бо тепер багато вікночистів вбивається при праці від злого забезпечення їх від нещасливих випадків. Як звичайно, контрактори стараються розбити страйк і користуються для того несвідомими робітниками-страйколомами. Одного з таких страйколомів, Поляка Рудольфа Сновського, 21 жовтня страйкарі тяжко побили. Він тепер знаходиться в шпиталі тяжко покалічений і коли не помре, то залишиться на все життя безпорадним калікою. Це хай буде перестогою для инших страйколомів, що кожної хвилини можуть впасти жертвою нападу страйкуючих робітників.

ЕНДЕРСОН ПО СТОРОНІ ЕПИСКОПА ЛОЙДА.

Новий премієр Саскачевану, Ендерсон, виразно одобрив іміґраційну політику відомого англіканського епископа Лойда, промовляючи 9 жовтня в Саскатуні в Колеґії Емануель. Промова премієра була частиною програми ювилею сеї школи. Насамперед епископ Лойд представив премієра як „справедливого чоловіка" (стрейт мен), а відтак премієр горячо похвалив роботу епископа Лойда, головно в відношенню до іміґраційного питання. Опісля премієр згадав про духоборів і висловив переконання, що за всі клопоти з ними винен їх провідник Петро Вереґін.

ПЯТЬ ГОСПОДАРСТВ ПІШЛО З ДИМОМ.

У Волиці, теребовельського повіту, загорілися недавно забудовання Петра Атаманюка. Причиною пожару було необережне обходження з огнем Атаманюка, котрий з папіроскою пішов на стрих і там кинув недокурок. Від огню згоріло пять господарств із забудованнями.

ЯК ДОЛЯ ГОДИТЬ, ТО Й НА ВОДІ ВОГОНЬ ГОРИТЬ.

Німцям починає щораз ліпше поводитися. Вони вже богато в політиці виграли, а зосібна на останній конференції в Газі. Тепер приходить вістка, що Англійці постановили віддати Німцям ті німецькі маєтки, котрі Англія засеквеструвала була в часі війни. Вартість цих маєтків величезна. Вона йде в міліони фунтів стерлінґів. Давніше вже віддала Німцям сконфісковане німецьке майно Америка.

СЛІДСТВО В СПРАВІ БОМБ НА СХІДНИХ ТОРГАХ.

Довідуємося за польськими часописами, що арештованих як підозрілих в участи бомбового замаху на Східних Торгах передано з доказовими матеріялами до рішення слідчого судді для справ особливої ваги, Ояка. „Дзєннік Львовскі" подає такі назвиська арештованих: Михайло Терещук; Йосиф Норлевич зі Знесіння; Йосиф Кирилюк, Володимир Андрушків, абс. ґімн.; Ярослав Вербицький, ґімн. абс.; Йосиф Давидович, ґімн. абс. і Тарас Крушельницький, студент фільософії.

ТЕМПО ПРАЦІ ТАКЕ ЯК У БЕРЛІНІ.

Берлінський мейор Бес вернув зі своєї подорожі по Америці. Найбільше подобався йому Вашингтон. Оглядав фабрики й завважив, що в Америці робітник не працює скорше як в Німеччині.

НАЙБІЛЬШИЙ ЗАЛОГ У ВІННІПЕҐУ.

Мабуть найбільший залог, який коли був назначений у Вінніпеґу, назначив 11 жовтня поліційний суддя Ґреґем, коли зажадав суми 200 тисяч долярів за випущення Чарлса Ґальського, обвинуваченого, що допустився серіозного проступку супроти одної 18-літньої дівчини. Ґальскі мав би дати від себе 100 тисяч долярів, а по 50 тисяч долярів малиб дати два инші ручителі. О скільки відомо, Ґальскі остав у вязниці і не пробує дістати залогу.

Ґальскі є вже під залогом, ожидаючи розправи по обвинуваченню, що обманював іміґрантів. Недавно він мав представити себе одній дівчині як представник одної орґанізації суспільного добробуту, мав здобути в сей спосіб її довіря і тоді мав запровадити її в сусідство бараків на Токсідо і там її знасилувати.

ТРИ РОКИ ЗА ДРІБНУ КРАДІЖ.

Три роки в Стоні Мавнтен дістав Михайло Кісюк за дрібну крадіж. Засудив його 8-го жовтня поліційний суддя Ґреґем у Вінніпеґу. Річи, які Кісюк украв, вартували всього 5 долярів, одначе Кісюк був уже третій раз перед судом за крадіж і коронний адвокат домагався для нього тяжкої кари, як для налогового злочинця.

ПОЛЬСЬКІ ПОЧТОВІ ГОЛУБИ В ЛИТВІ.

В послідньому часі в околиці адміністративної лінії на литовській землі часто попадають польські почтові голуби. Появу цих почтових голубів звязують з працею якоїсь шпиґунської орґанізації.

КРАХ ЖИДІВСЬКОЇ КОЛЬОНІЗАЦІЇ В КРИМІ ТА НА УКРАЇНІ.

Московська влада признала явно, що жидівська кольонізація на Кримі та на Україні закінчилась новою невдачею. Цей факт старається комітет кольонізації замаскувати неврожаями та посухами, які навістили останніми роками околиці, де були жидівські кольонії. Совітські часописи признають конечність провірити це питання та змінити спосіб жидівської кольонізації. Цими днями комзет попрохав на раду значних жидівських заступників Агро Джойнта, жидівської кольонізаційної агенції, Орт-а, Озет-а й инші. На цій раді комзет заявив, що жидівські кольонії в Кримі та на Україні є вельми загрожені посухами та неврожаями. По цім заступник голови комзета, Мерешин, предклав плян закладання та розвитку промисловости в жидівських кольоніях. Проєкт колективізації кольоній не зустрів ніякої піддержки в Агро-Джойнта та инших чужосторонних кольоній. Секретаріятові комзета поручено випрацювати конкретний плян переводу жидівської кольонізації на нові основи.

ВІДВАЖНІ ЛОВЦІ ЗІ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

Якісь відважні ловці зі Злучених Держав навістили оногди повіт Есекс в Онтеріо. Четверо їх було: три чоловіки й одна жінка. Їхали великим зеленим автомобілем полями коло Вудслі і де лише побачили страшних чотироногих звірів, то зараз до них стріляли. Страшними звірами, яких вони брали за медведів, або тиґрів, були на нещастя звичайні корови та вівці. Кури показувалися для американських ловців також небезпечними і кілька з них заплатили своїм життям за те, що показалися на очи неустрашимим ловцям. Каже телеґрама з Віндзор, що поліція в Онтеріо дуже рада би познакомитися з американськими ловцями, щоби віддати їм належну нагороду за їх відвагу.

„СИНИ СВОБОДИ" НЕ ВИДЕРЖАЛИ ГОЛОДУ.

По кількох тижнях пасивного опору, підчас якого засуджені на шість місяців тюрми за ходження на голо „Сини Свободи" в тюрмі Окала коло Венкувера дуже мало робили, або й зовсім нічого не робили, дійшло до того, що „Сини Свободи" зачали голодовий страйк. Страйк тревав лише три дні. По трох днях „Сини Свободи" взялися назад до їдження ярини та орихів ще з більшим апетитом ніж передше. Однакож до роботи не беруться з такою щирістю, як до їжі.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ ДУРНИКИ.

З нагоди спортового свята в Москві, яке відбулося на спортовій площі в присутности Калініна, Уншліхта й богато инших представників радянського уряду, розстріляно Гінденбурґа, Мусолінія, і Чанґ-Кай-Шека, розуміється, не живих, але намальованих на папері. Члени радянського уряду приглядалися цій демонстрації. Проти цього вибрику большевиків протестує вся німецька преса.

ЦИКЛЬОН УБИВ 200 ЛЮДЕЙ

Біля Люкон (в окрузі Маніли) лютував цикльон, якого жертвою впало 200 людей. Тисячі людей остало без поживи та даху над головою.

КУГУЦ ЗАСУДЖЕНИЙ НА КАРУ СМЕРТИ.

Дня 11 жовтня засуджено в Ріджайні, Саск., Семена Кугуца з Айтуни на кару смерти за вбиття Дмитра Бодака, якого останки найдено минулого року в грудні на краю багна в околиці Айтуни. Суддя Тейлор з Мус Джо, який проводив процесом, проголосив засуд, що Кугуца мають повісити в Ріджайні 16 січня 1930.

Бодакового трупа найдено 5 грудня. Він правдоподібно був убитий 2. листопада 1927 року. Поліція довгий час збирала відомости про зникнення Бодака і на розправу стягнули звиш 40 свідків. Сі відомости були того рода, що Бодака і Кугуца бачили разом в осени 1927 р. і відтак вони разом відправилися з Сімен до Айтуни 11 листопада. Разом вони ще відвідали одного чоловіка в Айтуні, а відтак Бодак десь зник, аж найдено його кости. Обвинувачений був послідний чоловік, якого бачили з Бодаком і після свідків він ще найскорше міг допуститися душогубства.

ТЕРОР У СЕЛАХ РАДЯНСЬКОЇ РОСІЇ

СЕЛЯНЕ БЮТЬ КОМУНІСТІВ ЗА СТЯГАННЯ ПОДАТКІВ. ПЯТЬОХ ЗАСУДЖЕНО НА СМЕРТНУ КАРУ.

МОСКВА (СССР), 25 жовтня. — Один комуніст убитий і 8 тяжко поранених у селі Інфалово, недалеко Москви. Місцева комуністична влада заявляє, що напад стався в наслідок підюджування місцевого священика Рябова, який у церкві отверто закликав людей до боротьби з радами. Він на проповідях заявляв, що це боротьба за право й віру.

Під впливом його проповідей селянин Павло Парфйонов узброївся рушницею й засів на місцевих радянських лідерів, котрі мали вертатися з нічного мітинґу. Коли зявилися біля його засідки члени ради, він почав стріляти в них, а його старий батько подавав йому порох та шріт для рушниці, викрикуючи увесь час: „Радянська влада скоро впаде. Я вже приготував линву, щоби вішати комуністів!"

Сильний відділ міліції арештував сина й батька після того, як вони вбили одного з членів ради, а 8 тяжко поранили. Трохи пізніше арештовано священика Рябова та инших селян. Суд над ними призначено на 26 жовтня.

Радянська преса подає про часті випадки терору в селах, а новіші відомости подала вчора про арешт 24 мешканців у Дашрачлі, в Азербейджані. Їх обвинувачують в убивстві одного члена Центрального Виконавчого Комітету Азербейджанської Радянської Републики.

САМАРА (Росія), 25 жовтня. — Чотирох селян і одного священика засуджено на смертну кару за вбивство двох членів місцевого комуністичного союза молоді. Це сталося підчас заворушень у селі зприводу збирання державного сільськогосподарського податку.

Большевики кажуть, що священик закликав село до вимордування комуністичної молоді.

ЗАМАХ НА ҐУМБЕРТА.

У ДЕНЬ СВОЇХ ЗАРУЧИН НАСЛІДНИК ІТАЛІЙСЬКОГО ПРЕСТОЛУ ТРОХИ НЕ БУВ ЗАМОРДОВАНИЙ.

БРЮСЕЛЬ (Бельґія), 25 жовтня. — Після того, як було офіційно проголошено заручини наслідника італійського престола Ґумберта з донькою бельґійського короля, він поїхав до гробу бельґійського невідомого жовніра, щоби покласти там вінок. Біля самого гробу молодий Італієць швидким кроком наблизився до Ґумберта й з віддалі яких дванацять стіп вистрілив у нього, але не влучив. Другий раз уже не міг вистрілити, бо його схопили бельґійські детективи.

Ґумберт тримався спокійно й закінчив усю програму церемонії при гробі невідомого жовніра. Коли Ґумберт вернувся назад до королівської палати, то молода заручена на сходах палати кинулася йому на шию й розцілувала його.

Напасник назвався антифашистом, Італійцем Фернандо ді Роза. Він прибув у цей день з Парижа з метою забити наслідника престола, щоби цим актом запротестувати проти тяжкого фашистівського режиму в Італії.

ВІДГУК В ІТАЛІЇ.

ФАШИСТИ ЗАРЯДИЛИ ВЕЛИЧЕЗНІ МАНІФЕСТАЦІЇ З ПРИВОДУ НЕВДАЧІ АТЕНТАТУ НА ҐУМБЕРТА.

РИМ (Італія), 25 жовтня. — Як тільки до Риму прийшли відомости про невдалий замах на життя наслідника престола Ґумберта, Мусоліні негайно повідомив телефонічно короля й наказав вивісити по всій Італії святочні прапори. Фашисти роспочали вряджувати величезні патріотичні маніфестації на честь королівського дому.

Папа римський, довідавшись про замах, післав свою телеґраму співчуття й радости, що замах не вдався. Цим випадком папа був надзвичайно вражений.

ЗНОВУ СМЕРТНІ ПРИСУДИ.

АНҐЛІЙСЬКИЙ СУД ЗАСУДИВ НА КАРУ СМЕРТИ ЩЕ ДВОХ АРАБІВ. ДЕМОНСТРАЦІЯ ПРОТИ АНҐЛІЙСЬКОЇ СЛІДЧОЇ КОМІСІЇ.

ЄРУСАЛИМ (Палестина), 25 жовтня. — В місті Гайфа англійський суд знову засудив на кару смерти двох Арабів за вбивство підчас погрому Жида. 12 инших Арабів засуджено на досмертну вязницю, а двох, з огляду на їх молодий вік, на 5 літ вязниці кождий.

До Єрусалиму прибула спеціяльна англійська слідча комісія. Її стрінули ворожі натовпи Арабів з плякатами, на яких були написи: „Геть декларацію Бальфура!" Це та декларація, якою Англія зобовязалася в Палестині орґанізувати жидівську державу.

ДАЛЬШІ РЕФОРМИ В ТУРЕЧЧИНІ.

ЗАВОДЯТЬ ВІСІМГОДИННИЙ РОБУЧИЙ ДЕНЬ. ПОЛІПШЕННЯ СТАНУ ЗДОРОВЛЯ ДІТЕЙ.

ЦАРГОРОД (Туреччина), 25 жовтня. — В турецькім парляменті, що збирається на засідання 1 листопада, буде внесений законопроект про заведення в Туреччині 8-годинного дня праці. Крім того важним є законопроект про санітарне поліпшення стану населення, а особливо поліпшення діточої гіґієни. Тим матерям, у яких буде живими шестеро або більше дітей, видаватимуться спеціяльні медалі.

В КИТАЙСЬКІМ КІТЛІ.

ШАНҐАЙ (Китай), 25 жовтня. — Годі визнатися в дійсному становищу в Китаю, бо обидві сторони, правительство й повстанці-ґенерали, запевняють у своїх успіхах.

ДІТОЧИЙ ПАРАЛІЖ.

МАДРИД (Еспанія), 25 жовтня. — Більшість мадридських шкіл замкнено й дітей відпущено на вакації. Причиною цього є застрашаюче росповсюднення діточого паралїжу між шкільними дітьми. Багато випадків паралїжу скінчилася смертю.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDFD 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ТРАҐЕДІЯ ПРОВІДНИКІВ

Цілий просто світ зацікавився вісткою, що індуська леґіслятура в місті Сімлі ухвалила новий подружий закон. Всю сю цікавість збуджує новий закон постановою, що на будуче в Індії не буде вільно віддавати дівчат нижче 16 літ віку.

Старий індуський закон, що має не сотки, а тисячі літ віку, не обмежував віку дівчат при подружу, і звичайно там віддавали дівчину ще заким вона досягла десяти літ життя, а скоро після десятка її відсилали справді до дому мужа. Сього рода звичай робив у світі дуже кепську славу Гіндусам. Кілько разів вони виступали проти Анґлії та пятнували британський імперіялізм за несправедливість і жорстокість, тілько разів проти Гіндусів підносилися закиди: „Ви гарно говорите проти Анґлії, а скажіть но ви нам, як то ви жорстоко розправляєтеся з дівчатами". Навіть як про Індію говорив прихильник Індії, а ворог Анґлії, але згадав сущу правду про діточі подружа, то й його промова викликала враження, що се говорить ворог Індусів. Гіндуські націоналсіти зрозуміли, що Гіндусам не буде можливо вести пропаґанди за своєю самостійністю так довго, поки вони не направлять свого старого жорстокого подружого закона.

Під напором заграничної опінії націоналістична більшість переперла новий подружий закон, котрий має такі постанови, які мають подружі закони по культурних країнах. Щоби стати обовязуючим, закон ще мусить дістати підпис віцекороля Індії. Сей підпис він певно дістане, бо віцекоролем є Анґлієць, а Анґлія здавна виступала за ухваленнєм сего закона.

Проти сього підпису, однак, уже найшлася опозиція зі сторони загорілих музулманських церковників, які все, що старе, уважають святим. Вони вже вислали до віцекороля величезну демонстрацію та домагалися від нього відмови підпису під ухвалу леґіслятури. З музулманами, котрих є в Індії понад пів сотки міліонів, стоять певно й браманці, котрих там є сотки міліонів.

В сей спосіб повстає в Індії незвичайно складна ситуація. Анґлійський уряд хоче закона, бо вважає його за основу доброго правління. Націоналісти хочуть його по части для здоровля населення, по части для зеднання приятелів у світі для свого самостійницького руху. Але широкі маси населення не розуміють ні одного мотиву, ні другого. Для них новина нарушення святости. Вони кровю своєю готові боронити старини, хоч ся старина коштує тяжкі жертви цілий гіндуський народ і тяжкі жертви й добру славу в світі. В сей спосіб народ власними руками валить роботу коло власної самостійности, яку роблять провідники.

В. Богуш.

УКРАЇНСЬКА ВЕЛИКОДЕРЖАВНІСТЬ ТА ГЕТЬМАНСЬКІ ТРАДИЦІЇ

(Оригінальний допис „Свободи").

(Докінчення)

Тимчасом Українці польонофіли та москвофіли зовсім не турбуються долею української великодержавности, а також закривають очі на те, що робиться навколо, та легковажно ставляться до того, що **сучасне становище на Сході Европи є провізоричним, що колиб ми занедбали справу нагромадження власних сил і належну підготовку до збройної боротьби, то ніякі чужоземні чинники, а тим більше Польща чи Росія, не допоможуть українській нації добитися свого визволення.** Характерно, що приклонники Варшави чи Москви, щоб виправдати свої концепції перед широким загалом, намагаються навіть дискредитувати ідею української великодержавности, що, мовляв, суверенна та соборна Україна це мрії фантастів, що досвідчені та тверезі політики не повинні витрачувати часу і енергії на такі утопії. Забувають проте ці хитруни та мудрагелі, що на наших очах деяким націям вдалося реалізувати свої мрії навіть понад міру. Такі щасливі обставини не часто витворюються, скажуть нам „реальні" політики. Це так, але **без боротьби за власну максимальну програму ні одна нація, навіть при щасливих обставинах, не здобувала собі великодержавности.** В супереч поглядам польонофілів чи москвофілів **українська нація ніколи не відмовиться від своєї великодержавности вже через те, бо без неї українська держава не зможе бути справді незалежною.** Себто колиб в наслідок подій на початку утворилася суверенна українська держава лише на певних просторах наших земель, то українська нація не спічне а буде змагатися за **обєднання всіх земель,** щоб добитися великодержавного становища на Сході Европи, бо інакше **булаб засуджена на ролю васала Москви чи Варшави.** Тому саме ми (націоналісти) так рішучо **відкидаємо всі концепції спілкування з Польщею чи Росією,** бо колиб за їх допомогою й повсталаб яка „незалежна" українська держава (в що ми не віримо), то вона буде від них залежати та змушена буде одмовитись від свого поширення розбудови власної могутности, а натомісць стане знаряддям польської чи московської політики на Сході Европи. Ми глибоко переконані, що будуччина нашу позицію і програму виправдає, що навпаки, сучасні польонофіли та москвофіли, коли переконаються саме у повній безвиглядности своїх мрій, а натомісць зрозуміють, що наші „фантазії" чи „утопії" мають під собою реальні підстави. Тому саме ніяк не можна **одмовлятися** від гасла великодержавности під будь-якими претекстами; навпаки, треба всіми силами за нього боротися. Італійці чи Німці або навіть Румуни та Поляки завжди змагалися і боролися якраз цим шляхом, підбиваючи під своє панування навіть **не свої землі.** Або хіба напр. Росіяне у **найгірший для них час відмовляються від своєї навіть надмірної великодержавности та не обороняють свого панування на тих чужих теренах, які свого часу захопив царський імперіялізм?** Себто лише Українці чомусь можуть бути якимись виродками та повинні зрікатись або своєї великодержавности або **власних** земель на користь історичних ворогів. І це тоді, коли навіть такі маленькі держави, як Болгарія або Литва мужньо обстоюють власні інтереси.

Сучасна епоха поставила перед українською нацією завдання разом з усіми, нині пригнобленими східноевропейськими, а також деякими иншими европейськими націями, добитися **радикального розподілу Східної Европи на її природні національні частини на підставі права націй на самовизначення.** Ми глибоко переконані, що лише таким робом можна добитися належної рівноваги, як також сталого миру на Сході Европи. Всякі инші комбінації ми уважаємо провізоричними, бо вони не ліквідують ні польсько-російського змагання за геґемонію на Сході Европи, ні всіх тих нових збройних конфліктів та чварів, які все безнастанно будуть вибухати, коли не буде в належній мірі приборкана польська та російська експанзія на українські землі. Себто ідея української великодержавности не лише щільно повязана з інтересами української нації, а випливає з неминучістю з того цілого комплексу справ, які нині поставлені ходом історичного процесу на розвязання.

Характерно, що українська держава, утворена Центральною Радою, ніколи не замикала своїх меж, а навпаки, уважала їх тимчасовими та вичікувала лише нагоди для їх поширення. Тому саме навіть в траґічних обставинах підписання берестейського мирового договору Центральна Рада, не маючи можливости добитись приєднання західних наших земель до України, всеж поставила вимогу Центральним Державам про утворення з них окремого автономного краю, тимчасово під австрійською зверхністю. Таксамо Українська Центральна Рада, на підставі угоди з Німеччиною, добилася поширення своєї влади на Крим і ті північні українські землі, що нині, навпаки, знаходяться поза межами совітської України. Вона намагалася також приєднати до України і ті частини Бесарабії, які мають переважно українське населення. Лише відносно таких українських земель, як Кубань та инші українські терени Північного Кавказу, Центральна Рада примушена була бути дуже обережною, бо там існувала тоді своя власна державна влада. Проте з Кубанською Краєвою Радою підтримувались зносини та контакт увесь час аж до занепаду Кубанської Козацької Держави. Навіть підчас мирової конференції в Парижі українська делеґація працювала в братерському порозумінню з кубанською делеґацією. Далі, хіба не за Трудового Конгресу у Київі в січні 1919 р. було проголошено та нотифіковано злуку наших західних земель з Великою Україною? Лише воєнні обставини унеможливили кубанській Козацькій Державі зробити це саме. Як бачимо, **ідея української великодержавности реалізувалася в часі української визвольної боротьби.** На жаль, ми вже мали досить часу для створення достатніх власних сил. Почалося шукання допомоги також у чужинців, а саме з початку у Центральних Держав та згодом у Антанти. Ми знаємо, чим скінчилися ці надмірні надії на чужинців. Нема сумніву, що таксамо може статися і в будуччині, коли не подбаємо про утворення **власної мілітарної сили.**

Правда, декому здається, що Україна не встоялася саме тому, що провадила боротьбу як проти Москви, так і проти Варшави. Але хіба це Україна оповістила війну Росії чи Польщі, а не навпаки? Хіба українська влада не робила спроб замиритися з тим чи иншим ворогом? Ні, якраз польські та російські імперіялісти усіх нюансів намагалися унеможливити утворення суверенної соборної України. Так воно і сталося, бо ризький договір 1921 р. ще раз поділив українські землі та став могилою української великодержавности. У звязку з цим, як то було і після андрусівського договору в XVII. ст., певні українські ґрупи відреклися ідеї великодержавности та послідовно відновили найгірші гетьманські традиції поборювання Польщі спільно з Росією, або навпаки. На цей шлях стали вони ще після тої траґедії, яку довелося пережити українській армії вкінці 1919 р. З цеї траґедії були зроблені фальшиві висновки та витворилися нові концепції: за всяку ціну орієнтуватися на Варшаву чи Москву. З того часу минає нині вже десять років; значно змінилося за цей час міжнародне становище взагалі і зокрема утворилася відмінна ситуація на Сході Европи, а протипольонофільство чи москвофільство не припинилося, а все залишилось в певних колах, пристосовуючись до нових обставин. Справді тверезим людям здається, що приклонники Варшави чи Москви захоріли певним дальтонізмом, бо **поза надіями на довічних ворогів української великодержавности не бачать ніякого порятунку для української нації.** Та значна частина з них вже починає розуміти повну безпідставність своїх ілюзій, і лише по інерції продовжують триматися за польську чи російську спідницю. Ні щастя, на українських землях під ріжними окупантами польонофільські чи москвофільські гетьманські традиції вже майже виродились. Українські націоналісти повинні з усею силою свого патосу та завзяття поборювати ці шкідливі гетьманські традиції, бо лише таким робом добємося загального оздоровлення та обєднання наших національних сил навколо боротьби за українську великодержавність, себто за утворення суверенної соборної України. Лише за таку велику ідею українська нація знову повстане у слушний час, щоб під проводом загартованих у минулих боях великодержавників монолітними фалянґами вдарити з належним розмахом та силою наших ворогів і викинути їх за межі українських земель. Себто історичний процес з конечністю поставив перед нами нарешті розвязати те ґіґантичне завдання, якого не спромоглася українська нація вирішити у минулому, навіть під проводом найкращих своїх вождів: Хмельницького та Дорошенка. Ми певні, що ідея української великодержавности, яку 250 років (1667-1917) Варшава і Москва спільно поборювали та поборюють і нині, запанує знову в серцях всіх українських патріотів, що під її прапором українська нація, нагромадивши власні сили та утворивши єдиний національний фронт на засадах залізної дисципліни і суворої карности, таки досягне своєї мети, відновивши колишнє великодержавне становище України-Руси на Сході Европи, як також могутність і славу Володимирову та Ярославову.

Іван Вазов.

СВЯТОСЛАВ ТЕРТЕР

(Історична повість із часів боротьби за волю Болгарії).

(З болгарської мови переклав Михайло Процик).

(19)

а я тебе обсиплю ласками — і дав йому знак, щоби відійшов.

Потім звернувся до одного з двораків:

— Дайте йому одну з невільниць, хай натішиться. Такий юнак не може обійтися без жінки.

— Котру? Може тую Болгарку, що то її привів Азатін-бей, чи иншу? — спитав.

— О! Ця Болгарка дуже гарна. Я пішлю її в дарі мойому приятелеві Деґір-ханові. Хай дізнається, які красуні є в цій країні, якої я царем.

Дворак вийшов.

Хан звернувся до послів.

— А коли хочете відїхати?

— За кілька днів.

— Добре, ви змучені. Спочиньте.

Хан устав, а за ним усі. Вийшов із намету. Перейшов поміж наметами достойників і найшовся в селі. В найліпшій хаті, пощадженій припадково пожежею, розмістився його гарем. Там у світлиці, вистеленій дорогими, кавказькими та кримськими килимами, на великій ведмежій шкірі, розпрістертій в глибині, сиділа гарна, синьоока, ясноволоса жінка, в богатому татарському одязі.

Була то Олена, законна жінка Чокія. Біля нього стояв її брат, Святослав.

— Маємо тут іще одного великого Болгарина, юнака — сказав Чокі, сідаючи на дивані.

— Болгарин? Як називається? — спитав Святослав.

— Я не питав його, як йому на імення. Прийшов із Тирнови. Ти, деспоте, поглянь і випитай його. Не маємо відтам ніяких вістей вже десять днів.

Святослав вийшов скоро.

Чокі звернувся до Олени:

— Ти, голубко моя, знову нахмарила чоло? Що з тобою?

— Володарю, що там знову зруйнували? — сказала сердито Олена зі сльозами в очах.

— Чи брат знову наплів тобі якихсь небилиць? — спитав Чокі невдоволено.

— Чи ти хочеш володіти над пустинею?

— Військо не жиє вітром, Олено.

— А димом пожеж може жити?

— Дай спокій, то вже такий звичай наших Татарів. Не можу дразнити їх. Як дійдемо до Тирнови, настане спокій. Відішлю їх назад.

— Щоби відвезли добичу...

Хан нахмарився.

— Я вже говорив тобі, що ти не повинна плакати над чужою могилою. Не забувай лише, що ти жінка Чокія.

— Я не хочу тої руїни — сказала схвильована Олена.

Хан глянув на неї й усміхнувся гордо.

— Коли твій батько віддав мені тебе, ти була скромніша... Ти бачиш, що я люблю тебе тай надуживаєш того... Вважай, щоби ти не розсердила мене, бо в гніві легко забутися.

Радоіл у Татарів.

В той час Святослав розмовляв на дворі з Радоїлом. Довідався від нього про все що йому приключилося. Та зі здивуванням побачив, що Радоіл не знав нічого тай не чув, що діється в Тирнові. Всетаки випитував його далі:

— А що діється з баном Балдю?

— Не знаю.

— Певно дуже гнівається на мене?

Радоіл здвигнув рівнодушно плечима.

— І ти не старався бачитись зі Смілецем?

— Ні! — відповів непривітно Радоіл і хмара болю промайнула йому по чолі.

— А як мається моя жінка? Чи ти бачив її?

— Ні.

— Боюся, щоби її не зневажили — говорив зажурений Святослав.

Задумався і знову питав:

— А що говорять про мене в Тирнові?

На Радоіловім лиці відбилася нетерпеливість. Він не знав нічого, нічого не чув, а Святослав мучив його розпитуванням.

— Я там був наче божевільний — пробурмотів глухо.

Святослав зложив руки з подиву.

— А хан був такий цікавий! А я йому нічого не можу сказати!

Справді, Святослав від десятьох днів не дістав ніякої вістки від своїх прихильників із Тирнови.

Надійшов Азатін-бей та сказав Радоілові, що хан у великій ласці подарував йому одну з невільниць, котру сам собі вибрав би.

— Спасибі наймогутнішому ханові, але я маю жінку, якій я присягав перед попом.

Азатін-бей усміхнувся співчуваючо.

— Не лови в хмарах голубів, а хапай куропатву, яка тобі під рукою, юначе.

— Я не голоден, Азатіне.

Тогосамого дня дали Радоілові окремий намет. Принесли йому від хана одяг татарського вельможі та велику шаблю славного Івайлового товариша Казіма-бега, якого вбив Ногай підчас пиру, коли то вбили й Івайла. Хоч нерадо, Радоіл зодягнувся в татарський одяг, бо його власний був подертий та знищений в боях, але з вдячністю приняв шаблю.

Поява Радоіла в татарському таборі сталася з конечности. Вирвався, наче чудом, із рук Годиславової прислуги та нічної варти. Кілька днів скривався у Тирнові. Від одного з вірних товаришів довідався, що його все ще шукають у місті, відділи поліції перетрушують околиці міста. Смілець, розгніваний спаленням лоховецького замочка, який впав жертвою пожежі, підложеної Радоілом, і вбивством кількох із його служби — визначив високу нагороду за Радоілову голову. Радоіл найшовся у безвихідному положенні. Оставати в Болгарії було йому неможливо, боявся втікати під опіку візантійського цісаря, щоби той не віддав його у руки Смілецеві, з яким жив у приязни, або щоби не замкнув у тюрмі, як це зробив із Храниславом. Боявся також утікати під опіку жорстокого Елтимира, Смілецевого шурина, бо той відмовився би дати йому захист у своїй країні, після стільки злочинів. Тоді прийшло йому на думку пійти до Татарів. У них, як довідався, також Святослав шукав захисту. Там лише буде почуватися безпечним. При помочі Татарів пімститься на Годиславові та відбере знову свою жінку. Бо він думав, що Славка є в домі свого батька. Признався про ті наміри товаришам і дав їм відповідні прикази. Після трохденної мандрівки, що иншому забрало би двічі стільки часу, станув у Чокієвому таборі. Скарби свої закопав у горах іще перед тою пожежею.

І так Радоіл від трох днів був на татарській службі.

Татари подивляли цього велитана Болгарина, зодягненого по татарськи, з величезною Казін-беговою шаблюкою, як мовчки ступав посеред наметів. Підчас частих зустріч із Татарами, підчас Ногаєвого нападу, Радоіл навчився трохи їх мови, тож міг порозумітися з ними. Це зєднало йому співчування Татарів. Одначе взагалі говорив дуже мало...

За два дні надійшли деякі з його товаришів, щось тридцять, і він знову був воєводою невеличкого війська.

Нетерпеливився, хотів, щоби Чокі якнайскорше пішов на Тирнову. Думками був там, біля Славки. Ах! Як тужив за тою хвилею, коли стане в Тирнові як побідник і побіжить із товаришами просто до Годиславового дому!

Що батьківщина піде в татарське ярмо, що Болгарія станеться добичею варварських орд, над цим він не думав!... Тепер для нього була лише Славка. Вона так, як передше жадоба лицарської слави на полі бою, заслонювала йому нині все перед очима. Для Радоіла не було батьківщини...

Славка.

А Славка не була тепер у свого батька.

Славка була тут, у татарському таборі.

Її забрав на силу Азатін-бей.

Пригадуємо, як Азатін-бей поглядав пристрасно на Славку на поляні Святого Гаю та як Радоіл, запаморочений, порозумівався зі Славкою в справі пірвання її, а не звертав уваги на Азатіна-бея, який стояв близько та чув усе. Радоіл не здогадувався навіть, що Татарин навчився стільки по болгарськи, щоби зрозуміти, що вони говорять. Так Азатін, що віддавна запалав пристрасною любовю до болгарської красуні, підслухав усе й уложив собі плян пірвати Славку й забрати до татарського табору. Тому ще того вечора поставив якогось Жида на варті перед Годиславовою хатою, щоби слідкував утікачів. Спритний Жид крадьки ступав за слідами збіґців, аж до відлюдного села. Коли Азатін-бей довідався, де скривається Славка, післав того самого Жида з вісьмома татарськими їздцями, щоби схопили її й вивезли. Вісім днів скривалися вони в сусідніх лісах. Колиж Радоіл відійшов із товаришами, татарі, як ми бачили, вдатно виконали, що їм поручено.

Перелякану жінку спровадили тоїсамої ночі до Тирнови, просто до Азатінового дому. Він ждав на неї нетерпляче, готовий до подорожі. На силу посадили Славку в критім возі, де була Азатінова мати та дві його жінки, тай ще тоїж ночі кинули місто. Їхали спішно, щоби не датися погоні.

Коли хан побачив невільницю, дуже сподобалася йому. Услужливий достойник відступив йому її до гарему.

Святослав нічого не знав, що тут є Славка. Самособою, що Азатін-бей затаїв це перед Радоілом. Він знав, що воєвода навіть не здогадується, що тут є його жінка. А присутність Радоіла в таборі непокоїла Азатіна, бо жінок із гарему не було видно.

(Дальше буде)

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

СИРАКЮЗ, Н. Й.

Гостина Голови У. Н. С.

Дня 21 і 22 вересня 1929 р. сиракюзька українська громада гостила у себе нововибраного головного предсідателя Українського Народного Союза, п. Миколу Мурашка, котрий був запрошений Антоном Яворським, предсідателем тов. Українська Січ, від. 282 УНС. Дня 21 вересня т-во Українська Січ давало баль на підмогу своєї касп, з котрої т-во черпає фонди на ріжні добродійні й народні цілі. На цей баль згаданий гром. Яворський запросив п. Мурашка, котрий запрошення приняв. Здавалося нам, що п. Мурашко приїде до Сиракюз, познайомиться з більшою ґрупою Українців і забавившись відїде до дому. Та опісля ми переконалися, що п. Мурашко загостив до Сиракюз не їсти й пити та забавлятися, а в тій цілі, щоби між сиракюзькими Українцями посіяти народне зерно любови й єдности й викликати запал до народньої праці.

У тій цили він наперед повідомив сиракюзьку громаду, щоб вона численно зійшлася на галю в означенім часі, бо він бажає при цій нагоді мати відчит. У неділю пополудни, дня 22. вересня, в означенім часі на галі зібралося поважне число сиракюзьких громадян. Пан Мурашко, привитавши зібраних, в більш ніж годиннім бесіді змалював дотеперішнє життя нашого народу в Злучених Державах. Він зазначив, що сорок пять літ тому наш нарід став напливати до Америки і розсіватися по всіх закутинах цієї країни так, що один про другого не знав, і другі народи не розуміли, що це за нарoд. Тодішня наша інтелиґенція задумала наш нарoд зорґанізувати в одну організацію, щоб він міг спільно жити та один другому взаїмно помагати. Першою такою організацією було зaснoвання У. Н. Союза, котрий зпочатку був дуже малий числом членів, а ще гірше було в маєтку. Тяжка праця була його удержати й навіть здавалось, що він мусить розлетітися. Та завдяки енергійний праці провідників наша органiзація перейшла всі перешкоди й трудности й не лише не впала, але противно, з року на рік стала зростати так, що тепер У. Н. Союз числить поверх трицять тисяч членів, а його маєток виносить понвиш двох міліонів долярів. За час свого істнування Союз зробив нечислиме добро для своїх членів, як і для цілої української суспільности в Америці. Тепер подібних таких організацій маємо кілька, котрі моглиб жити у взаїмній згоді, та біда, що наш нарід поділився на ріжні партії й замісць взаїмно собі домопогати, одна партія виступає ворожо проти другої.

Так не повинно бути. Придивімся до инших народів. І між ними побачимо ріжні партії, але коли приходить якась народна справа, то всі вони, без огляду на партії, стають до спільної праці. Таксамо й у нас мусить бути. Ми повинні зрозуміти, що ми один нарoд, звідки хто не походив би і до якої партії не належав би, в потребі повинні ми разом працювати й спільно один одному помагати. Тоді ми зможемо зробити великий поступ для нас самих і для цілої української суспільности.

П. Мурашко звернув зібраним увагу на негайну й конечну потребу будови Сиротинця-Захисту для українських сиріт і безпомічних старців. Він говорив, що ось тепер У. Н. Союз лагодиться при своїй орґанізації будувати Сиротинець-Захист для українських сиріт і безпомічних старців, а неодному здається, що така будова не конче потрібна. Та приглянемося ближче. Кілько то наших людей іде передчасно в могилу, лишаючи дрібні сироти без відповідної опіки. Кілько то наших старших людей остається без праці, хоч моглиб вони ще працювати, але властителі ріжних підприємств, маючи досить молодих людей до праці, відмовляють старшим робітникам роботи. Сирів ще забирають і сяк-так виховують, але що станеться зі старшими, котрі до роботи застарі, а до дому для бідних замолоді? Коли будемо мати свій захист, то наші сироти будуть мати відповідне в українськім дусі виховання, а старші, безпомічні люде зможуть дістати якесь заняття при такім захисті і цим заробити собі на своє удержання. Отож, зважаючи на це, повинні ми всі, як один, допомогти, о скільки наших сил, щоби такий Український Сиротинець-Захист в як найскоршім часі побудувати.

Далі пан Мурашко заявив зібраним, що найбільше повинні ми дбати про нашу молодіж, щоби її виховати в українськім дусі. Тому ми повинні наших дітей посилати до української школи, до якої кому подобається, щоб лиш та школа не була ворожою для нашого народа, щоби там дитина пізнавала історію України, щоби вона знала, звідки її родичі походять, щоб ця дитина змалку привикала любити й шанувати все своє рідне. Крім того нашу молодіж треба гуртувати при українських організаціях. Ми повинні будувати українські доми, де наша молодіж моглаб разом сходитися та взаїмно себе пізнавати. Ми повинні закладати молодечі відділи У. Н. Союза, щоби там наша молодіж училася сама працювати на народній ниві, бо лише тоді ми зможемо бути певними, що наша молодіж заступить наше місце на народній ниві та буде гордитись своїми організаціями та своєю нацією. Тоді вона буде боротись за права і независимість українського народу та за його державу.

Пан Мурашко на всі запити чи зажалення відповідав ясно й задоволяючо та час-до-часу завзивав сиракюзьких Укрінців до любови й єдности.

Василь Каній,
рекорд. секр. 282 від. УНС.

—o—

ТРЕНТОН, Н. ДЖ.

Українське богослуження в польській церкві?

На сторінках „Свободи" з дня 16-го жовтня 1929, ч. 242, під рубрикою „З українського життя в Америці", появилась новинка, повторена за „Америка-Ехом" з Трентону, цебто я в неділю 13-го жовтня ц. р. служив набоженство там в польськім народовім костелі і т. п... Мене там загалом не було, не то в костелі, але навіть у Трентоні в той цілий день. Цим самим і дальші пояснення непотрібні.

З правдивим поважанням,
† Константин Курилло
Архієпископ.

— Уявіть собі, пане, скільки нещасть звалилося на мою нещасну голову. Дім наш згорів, а моя жінка відібрала собі життя.

— Але вам певно також щось сталося. Дуже зле виглядаєте. Чи можна спитатися, що вам долягає?

—o—

— Чи ви, пане, хотіли би взяти мою дочку за жінку, колиб я не давав їй віна?

— Алеж самособою.

— Ну, то не маємо що говорити, щоби я віддав вам мою дочку — я не хочу мати дурного зятя.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НОВІСТЬ НА УКРАЇНСЬКІЙ РАДІО-ПРОГРАМІ.

В неділю, дня 20 жовтня 1929 р., мали ми нагоду чути програму української півгодини на радіо зі стації WAAT Джерзи Сити, Н. Дж., зорганізовану заходами українського підприємства Січовий Базар-Сурма в Ню Йорку. Досі чули ми ріжні програми, й всі вони веселили нашу душу. Хто однак прислухався останній програмі, того серце мусіло бути переповнене небуденними чувствами. Не тому, що програма була добре виконана, але тому, що се співали наші браття зза Карпат, котрі дотепер ані чути не хотіли про якубудь спільну акцію з загалом Українців в Америці. І навіть не закрадались вони цим разом, але отверто, де приходило слово „Україна", споминали її як свій рідний край. Управитель Хору, п. Іван Петак, виголосив при сій нагоді промову такою чистою та гарною народною мовою, що вже і звичайний слухач міг переконатись, що мова Закарпатських „Русинів" це таcама мова, якої вживають Українці з Галичини, Буковини та знад Дніпра. І як гарно вона виходила з уст закарпатського уродженця, аж серце росло!

Програма була в цілости виконана мішаним хором церкви св. Івана Хрестителя з Перт Амбой, Н. Дж. і складалася з таких точок: 1. Боже великий, єдиний, Русь-Україну храни! 2. Прялаб же я куделицю, тай головка болить. 3. На чужині загибаю. 4. Де є наша отчина. 5. Була жінка мужика (гумористична пісня). 6. Ой на горі дубина — тенорове сольо Івана Секури. 7. Чиж се тая керниченька.

Радіти треба ізза сеї на око дрібної — а такої важної події. Коби лише сей перший виступ не був самою спробою, а постійним ділом. Про се однак повинні постаратися свідомі Українці через піддержанне української півгодини на радіо і розширенне її на цілу годину. Тоді також можнаби подумати про постійне заанґажованне закарпатських Українців з їхніми хорами до програми. П. Сурмачеви треба поґратуловати за його таку щасливу ініціативу.

Світозор.

Дрібна помилка. Фільмовий режісер скінчив знимку сензаційної сцени, в якій стручували жінку зі скелі. Глянув угору та побачив на скелі ляльку соломяну, що мала імітувати жінку.

— Гарна історія! Цікавий я, кого ми скинули зі скелі?!

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

БРУКЛИН, Н. Й.

На Рідну Школу.

Український Демократичний Клюб уладив сього літа прогульку, щоби ожививи дещо товариське життя. Прогульковці гуляли по лісі и купалися, нагадуючи собі часи, коли то купалися в нашім Дністрі, Сяні чи Буві.

З прогульки остало по обрахунку $7, до яких доложили по $1: С. Заблоцький, К. Герман, В. Шийка і Лука Кісь. З каси клюбової виасиґнувано $4. Разом вислано до Обєднання $15 і призначено на Рідну Школу в краю.

— То чоловік покинув тебе та не оставив тобі нічого крім дитини?!

— Ні. І це навіть не є його!

—o—

Забезпечився. — Спішіться, ваша хата в огні!

— Пощо маю спішитися, коли ключі від хати маю при собі.

—o—

В любовному запалі. — Ах, найдорожчий, нарешті будемо парою наречених.

— Так, дорогенька, й останемо нею навіки.

—o—

Одна Анґлійка, глуха наче пень, приїхала до Венеції. В годині 12. в полудне італійський корабель вистрілив із гармати. Анґлійка встала, поправила на собі одяг і зачіску, потім озвалася:

— Прошу ввійти.

—o—

Фільмова артистка переїхала на гостинці волоцюгу й каже:

— Це певно якийсь часописний репортер, що нарочно дав переїхати себе, аби так дістати від мене інтервю.